

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-204 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 11-54/1395-503
Karar Tarihi : 27.10.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖR : Harun ULU

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: BP Petrolleri A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No:38/8
Balmumcu Beşiktaş/İstanbul

D. DOSYA KONUSU: BP Petrolleri A.Ş. (BP) ile Cabbaroğlu Akaryakıt Ticareti Ltd.Şti. (Cabbaroğlu) ve benzer 14 bayi arasındaki dikey ilişkilere muafiyet tanınması talebi.

E. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.07.2010 tarihinde 5519 sayılı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 17.10.2011 tarih ve 2010-1-204/MM-11-264.HU sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 20.10.2011 tarih ve REK.0.15.00.00-130/293 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-54 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, BP ve Cabbaroğlu arasındaki dikey ilişkiye, ilgili kira sözleşmesinin süresinin sonuna kadar bireysel muafiyet verilemeyeceği, bununla birlikte ilgili dikey ilişkinin başladığı tarihten itibaren 5 yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı görüşü ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

Taraflar arasındaki "Bayilik Sözleşmesi"nin kapsamı göz önüne alındığında, bildirim konu işlem çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "oto-LPG dışında kalan otomotiv yakıtları", "oto-LPG" ve "madeni yağ" pazarları olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, emsal Kurul kararları ve başvurunun içeriği ve etki alanı da dikkate alınarak, değerlendirmede öncelikle oto-LPG dışında kalan otomotiv yakıtları pazarı göz önünde bulundurulmuştur. Diğer taraftan, gerek beyaz akaryakıt ürünleri, gerekse oto-LPG ve madeni yağ dağıtım faaliyetlerinin yurt çapında gerçekleştirilmesi ve ilgili hizmetler bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak kabul edilmiştir.

G.2. Bildirim Konusu İşlem

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre, İzmir ili Gaziemir ilçesinde bulunan akaryakıt istasyonunun Cabbaroğlu Petrol tarafından 02.04.2008 tarihinden itibaren 15 yıl süre ile BP'ye kiralandığı ve aynı tarihte Cabbaroğlu ile BP arasında anılan istasyonun işletilmesine yönelik bir bayilik sözleşmesi imzalandığı anlaşılmaktadır.

50 Bildirim formunda, Cabbaroğlu ve diğer 14 bayi ile yapılan sözleşmelerin, 18.09.2005 tarihinden sonra yapıldığı, bu bayilerin daha önce başka dağıtım şirketleriyle çalıştıkları, BP'ye transfer olduklarında ise BP tarafından ilgili istasyonlara çeşitli yatırımlar yapıldığı ifade edilmektedir. Bildirim formunda, BP açısından daha önce akaryakıt istasyonu olarak hiç faaliyet göstermemiş bir istasyona yapılan yatırım ile başka bir dağıtıcı için çalışmış bir istasyona yapılan yatırımların farklılık göstermediği belirtilmektedir. Söz konusu istasyonlarla yapılan kira sözleşmelerinin süresinin belirlenirken, yapılan yatırımların geri dönüş süresinin dikkate alındığı, fakat Rekabet Kurulu kararları doğrultusunda kira süresinin 5 yıla indirilmesi halinde yatırımların geri dönüşümünün sağlanamayacağı ifade edilen bildirimde, ilgili istasyonlara ilişkin dikey ilişkilerin kira ve/veya intifa sürelerinin sonuna kadar muafiyet tanınması talep edilmiştir.

60 G.3. Değerlendirme

2002/2 sayılı Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlanabilmek için öncelikle sağlayıcının veya tek alıcıya sağlama yükümlülüğü içeren anlaşmalarda alıcının pazar payının %40 eşiğini aşmaması gerekmektedir. Rekabet Kurulunun ilgili ürün pazarında aldığı benzer kararlarda ve EPDK tarafından yayınlanan 2010 yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu'nda da sabit olduğu üzere, oto-LPG dışında kalan otomotiv yakıtları pazarında tek başına %40 pazar payı eşiğini aşan herhangi bir teşebbüs bulunmamaktadır. Bu açıdan, bildirilen dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan "Anlaşmaları Grup Muafiyeti Kapsamı Dışına Çıkaran Sınırlamalar" ve 5. madde ile getirilen "Rekabet Etmeme Yükümlülüğü" açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede bildirim konusu sözleşmeler Tebliğ'in 70 4. maddesinde yer alan sınırlamalara aykırılık teşkil etmemekle birlikte, 5. maddede yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün süresi bakımından ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

2002/2 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü, "*alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük*" olarak tanımlanmıştır. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca akaryakıt bayilerinin kendi dağıtım şirketleri dışındaki dağıtım şirketlerinden ürün tedariki yasaklanmış olduğundan, akaryakıt bayilik sözleşmeleri 80 özünde, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 3. maddesi çerçevesinde rekabet etmeme yükümlülüğü içeren, diğer bir deyişle münhasır nitelikte sözleşmelerdir. Başvuru konusu bayilik sözleşmelerinde de 5015 sayılı Kanun'dan gelen bu özellik ayrıca hükme bağlanmıştır. 5015 sayılı Kanun'un 8. maddesinde bayilik sözleşmelerinin süresine ilişkin bir kayıt bulunmamakta olup, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5 (a) maddesinde yer alan, "*alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü içeren dikey anlaşmaların Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanamayacağı*" hükmü, akaryakıt sektörü bakımından da uygulanmaktadır. Öte yandan, akaryakıt sektörüne yönelik rekabet yasağı değerlendirmelerinde bayilik sözleşmeleri ve intifa veya aynı etkiyi doğuran şahsi-ayni haklar birlikte değerlendirilmektedir.

90 Dosyadaki bilgilerden, Cabbaroğlu ile yapılan kira sözleşmesinin 15 yıllık olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, bildirim konusu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği görülmektedir. Anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayan bu dikey ilişki başvurudaki talep doğrultusunda 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet incelemesine tabi tutulmuştur. Yapılan bireysel muafiyet incelemesinde, Rekabet Kurulunun daha önce almış olduğu benzer konulu

11-54/1395-503

anlaşmalara ilişkin kararlarında¹ yapmış olduğu ayrıntılı değerlendirmelerden yararlanılmıştır. Söz konusu kararlarda, dağıtıcıların bayileri ile aralarındaki dikey anlaşmalara beş yılın üzerinde bireysel muafiyet tanınabilmesi için;

- 100 - Daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulacak yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olması,
- Akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması,
- Bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım şirketi tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın, varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri

110 konularında tarafların anlaşarak bu şartların karşılanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, benzer nitelikteki bireysel muafiyet başvurularının değerlendirilmesinde bu kriterlerin birlikte göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Diğer taraftan, Rekabet Kurulunun konuya ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihinde kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.

120 Bildirim formunda, BP açısından daha önce akaryakıt istasyonu faaliyeti hiç göstermemiş bir istasyona yapılan yatırım ile başka bir dağıtıcı için çalışmış bir istasyona yapılan yatırımların farklılık göstermediği belirtilmekte ve bu açıdan bireysel muafiyet talep edilmektedir. Bu muafiyet talebinin gerekçesi ise yapılan yatırımların geri dönüşü için beş yıllık sürenin yeterli olmayışı gösterilmektedir. 26.08.2010 tarih ve 10-56/1076-405 sayılı Kurul kararında BP'nin talebiyle aynı doğrultudaki bir muafiyet talebi değerlendirilmiştir. Bu kararda ilgili istasyonlara kira ya da intifa süresi sonuna kadar muafiyet tanınması halinde söz konusu anlaşmaların, anlaşma taraflarına özgü ve öznel sayılabilecek ekonomik faydalar dışında 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi anlamında herhangi bir etkinlik sağlayacak nitelikte olmadıkları ve (b) bendi anlamında önemli ölçüde tüketici yararı sağlamadıkları gibi; ilgili pazarın önemli bir bölümünde de rekabetin ortadan kaldırılmasına neden olacak nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Bu kapsamda değerlendirilen dağıtım şirketinin pazar payının BP'nin pazar payından düşük olduğu görülmektedir. Bu

130 nedenle ve pazara ilişkin Rekabet Kurulu kararlarında bir değişiklik olmaması, başvuruda daha önceki dosyalarda yer alanlarda farklı bir argüman olmaması nedeniyle, bildirilen dikey ilişkiyle ilgili ayrıntılı bireysel muafiyet incelemesi yapılmasına gerek görülmemiştir.

Bu çerçevede, BP ve Cabbaroğlu arasındaki dikey ilişkiye, ilgili kira sözleşmesinin süresinin sonuna kadar bireysel muafiyet verilemeyeceği, bununla birlikte ilgili dikey ilişkinin başladığı tarihten itibaren beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı kanaatine varılmıştır.

140

¹ Rekabet Kurulunun 25.02.2010 tarihli ve 10-19/228-86 ile 10-19/229-87 sayılı; 18.03.2010 tarihli ve 10-24/338-122 sayılı kararları.

H. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 1- Bildirim konusu dikey ilişkilerin başladığı tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
 - 2- Bahse konu dikey ilişkilere ilgili kira sözleşmelerinin süresinin sonuna kadar bireysel muafiyet tanınması talebinin reddine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.